

Leegloop bij AP bedreigt toezicht op privacywet

Autoriteit Persoonsgegevens zucht onder bestuursruzies, net nu nieuwe privacyregels ingaan

Johan Leupen en Jeroen Piersma
Amsterdam

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de instantie die moet toezien op vandaag in werking getreden Europese privacyregels, gaat gebukt onder interne onrust. Bestuursruzies en een uittocht van ervaren mensen gaan ten koste van de slagkracht, juist nu de toezichthouder voor de grootste uitdaging uit haar geschiedenis staat. Het succes van de langverwachte privacyverordening AVG valt of staat met de effectiviteit van nationale toezichthouders.

Bronnen rond de AP, advocaten en andere privacydeskundigen schetsen het beeld van een vleugellamme waakhond, die het op het 'moment suprême' laat afweten. Symptomatisch is dat de toezichthouder al ruim twee jaar de bevoegdheid heeft om boetes uit te delen, maar daar tot nu toe geen gebruik van heeft gemaakt. Axel Arnbak, advocaat bij De Brauw: 'Dit is de grootste aardverschuiving in 23 jaar privacywetgeving, maar iedereen ziet dat de AP in slechte doen is.'

Arnbak en andere bronnen verwijzen naar het vertrek van een reeks zwaargewichten. Daarmee stromen veel kennis en ervaring de organisatie uit. Behalve directeur Paul Frencken zijn vorig jaar en dit jaar ook andere sleutelfiguren verdwenen bij de AP. Steevast vallen de namen van Udo Oelen, hoofd toezicht private sector, en Alex Commandeur, hoofd toezicht publieke sector. Daarnaast worden Sjoera Nas en Ot van Daalen genoemd, beiden verantwoordelijk voor een aantal spraakmakende onderzoeken in de internet- en telecomsector. Hester de Vries, advocaat bij Kennedy Van der Laan, spreekt van een aderlating.

'Het ontbreekt de AP aan voldoende autoriteit', zegt Nico van Eijk, hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam. Hij signaleert dat de waakhond er niet in slaagt nieuwe zwaargewichten aan zich te binden en vooral onervaren krachten werft. 'De toezichthouder legt het af tegen het bedrijfsleven. Het is niet alleen dat bedrijven meer betalen, er moeten ook voldoende andere prikkels zijn om naar de AP te komen: werkomgeving, carrièremogelijkheden.'

De AP schrijft in een reactie dat het klopt dat 'een aantal mensen elders een baan heeft aanvaard'. 'Dat is niet vreemd gezien de veranderingen die de organisatie doormaakt.' De toezichthouder wijst er verder op dat het veelal gaat om mensen die al lang bij de AP werkten en dat zij in de huidige arbeidsmarkt zeer gewild zijn.

Bronnen brengen de exits in verband met het optreden van bestuursvoorzitter Aleid Wolfsen, gewezen PvdA-Kamerlid en burgemeester van Utrecht. Wolfsen staat regelmatig lijnrecht tegenover zijn mensen, en botst ook voortdurend met vicevoorzitter Wilbert Tomesen, het tweede lid van het college van bestuur. Tomesen werkt al sinds 2011 bij de AP en is een van de weinigen die Wolfsen zo nu en dan tegenspreekt.

Omdat het bestuur maar twee leden telt, staken de stemmen vaak. Wolfsen maakt in dat geval gebruik van de bevoegdheid die het bestuursreglement hem biedt om een doorslaggevende stem uit te brengen. Daarom is het principe van collegiaal bestuur bij de AP al een tijdje in

onbruik geraakt. Van Eijk: 'Iedereen weet dat de leiding verdeeld is. Al met al doet het me pijn, want er zijn zo veel kansen.'

Ook het gebrek aan kennis en ervaring aan de top van de AP speelt de toezichthouder parten, zo zeggen bronnen rond de organisatie. Wolfsen heeft ook een nieuwe bestuursstructuur bij de AP geïntroduceerd. De operationele leiding is sinds begin dit jaar in handen van vier directeuren. Daarmee is een bureaucratische laag gecreëerd die tussen het bestuur en de mensen met inhoudelijke kennis in staat. Alleen de directeur juridische zaken komt uit de AP. De andere drie directeuren zijn afkomstig van andere overheidsdiensten en zijn niet thuis in privacywetgeving.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), is een stuk Europe-

“
'Het ontbreekt de Autoriteit Persoonsgegevens aan voldoende autoriteit'

Nico van Eijk
hoogleraar informatierecht

se wetgeving dat al jaren in de maak is. De AVG scherpt de eisen aan het vergaren, gebruiken en opslaan van persoonsgegevens flink aan en trekt deze gelijk door de gehele Europese Unie. Toezichthouder AP krijgt flink uitgebreide bevoegdheden om boetes uit te delen. De wet is vandaag in werking getreden. 'Jacob Kohnstamm en Peter Hustinx (voorgangers van Aleid Wolfsen, red.) hebben jaren op dit moment gewacht en nu loopt de ballon leeg', zegt advocaat en privacy specialist Richard van Staden ten Brink van De Brauw.

De rol van de AP bij een goede uitvoering van de wet is cruciaal. Hester de Vries, advocaat bij Kennedy Van der Laan, legt uit dat de AVG een groot compromis is en open normen kent. 'Er is, kortom, veel behoefte bij bedrijven aan uitleg en sturing.'

De komst van Wolfsen in 2016 was in de privacywereld een verrassing, aangezien de voormalige burgemeester van Utrecht en oud-rechter geen ervaring had in de sector. 'Dat hoeft geen probleem te zijn, als de leiderschapsstijl maar goed is, als je je maar laat voeren door de juiste mensen. Maar dat is nu juist zijn manco, zijn autoritaire stijl', zegt een betrokkene. Een ander zegt: 'Wolfsen vraagt nooit om informatie aan de deskundigen. Hij weet het zelf altijd beter.'

MOMENT SUPRÊME
Pagina 2 & 3

